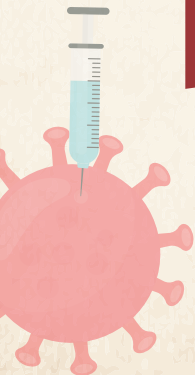

BULETINUL INFORMATIV STOP FALS!

nr. 1
(septembrie - decembrie 2020)

GÂNDEȘTE CRITIC!

Ediție realizată de:

Mariana Jacot, reporteră la Asociația Presei Independente (API)
mariana.jacot@api.md

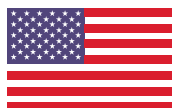
Redactora ediției:

Lilia Zaharia, coordonatoare editorial API/Stopfals.md
lilia.zaharia@api.md

Design: Angela Ivanesi

Chișinău, 2021

www.stopfals.md

Acest Buletin este editat de Asociația Presei Independente (API), în cadrul proiectului „Dezvoltarea gândirii critice asupra populației rurale, elevilor și viitorilor profesori”, finanțat de Ambasada Statelor Unite ale Americii (SUA). Conținutul buletinului este responsabilitatea exclusivă a API și nu reflectă neapărat opiniile Ambasadei SUA.

DIN SUMAR

- 3** Cum ne ajută gândirea critică și de ce trebuie s-o dezvoltăm?
- 4** FALS: Șase ani cu UE – doar pierderi pentru Moldova
- 7** FALS: Unei femei i-a curs creierul pe nas după ce a fost testată pentru COVID-19
- 10** Mandatul de patru ani al lui Igor Dodon: ajutoare din Vest, laude pentru Est
- 13** Alegerile din Republica Moldova sub lupa propagandei pro-Kremlin. Top falsuri televizate
- 15** FALS: Ucraina, „cobaiul” SUA pentru testarea vaccinelor
- 17** '1001 note' despre Soros. Povestea dezinformărilor în R. Moldova
- 19** Pandemie informațională pe rețelele de socializare: Tratat „miraculos” anti-COVID cu urină de cămilă și lămâi
- 21** FALS: Masca favorizează apariția cancerului pulmonar
- 23** 20 de falsuri ale anului 2020
- 24** Semnalați falsurile pe [Semnale.stopfals.md!](http://Semnale.stopfals.md)

CUM NE AJUTĂ GÂNDIREA CRITICĂ ȘI DE CE TREBUIE S-O DEZVOLTĂM?

Stimați cititori,

țineți în mâini prima ediție a buletinului informativ trimestrial „Gândește critic!”, editat de Asociația Presei Independente (API) și Campania împotriva informației false și denunțioase STOP FALS!. Am adunat aici câteva din materialele jurnalistice bine documentate care au dezmințit falsurile din mass-media și de pe rețelele sociale în perioada septembrie – decembrie 2020. Buletinul va fi distribuit în localitățile Moldovei de colaboratorii și partenerii campaniei STOP FALS!, pentru a-i ajuta pe moldoveni să-și dezvolte gândirea critică și să analizeze informațiile înainte de a decide să le creadă sau nu.

De ce este importantă gândirea critică? Pentru că ea ne ajută să fim independenți în acțiuni și liberi de influențele altor persoane sau grupuri de persoane care ar putea să ne manipuleze subtil (fără ca noi să ne dăm seama) și să ne facă să gândim și să acționăm după scenariile lor. La fel, ar putea să ne mintă pentru a ne determina să facem o alegere greșită într-o anumită situație. Cu o gândire critică dezvoltată vom putea decide noi înșine, și nu alții în locul nostru, cum să acționăm. Iar ca să putem gândi critic, trebuie să învățăm să ne punem întrebări și să analizăm informațiile. Să ne gândim cine ne transmite o informație sau alta, cât de argumentată este această informație, ce scop ar putea urmări persoana sau persoanele care încearcă să ne convingă de ceva.

Instituțiile mass-media, adică televiziunile, posturile de radio, ziarele, site-urile, iar mai nou și rețelele sociale sunt tot mai des utilizate în scop de manipulare a opiniei publice prin informații incomplete (jumătăți de adevăr), tendențioase sau părtinitoare (dintr-un singur punct de vedere), speculative (afirmații fără dovezi plauzibile) sau chiar false, adică mincinoase. Nu întotdeauna se întâmplă așa – există și multe surse media credibile care informează publicul onest, iată de ce este important să facem deosebirea între informarea onestă și dezinformare. Cu o gândire critică dezvoltată nu vom deveni victime ale manipulării și vom fi siguri că nu ne prostește nimeni.

Gândirea critică nu ni se dă la naștere, ea trebuie dezvoltată în familie, în școală, în grupuri de oameni. Indiferent de vârstă, gen sau profesie, niciodată nu este târziu să învățăm să gândim critic. Creierul uman, la fel ca mușchii, trebuie antrenat în fiecare zi, ca să nu se atrofieze. Astfel, dacă vrem să avem o minte lucidă, trebuie s-o „antrenăm” prin analiza informațiilor pe care le citim, le auzim sau le vedem.

Petru Macovei,
director executiv, Asociația Presei Independente (API)

STOPFALS.MD

FALS: Șase ani cu UE – doar pierderi pentru Moldova

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 23 septembrie 2020)

La începutul lunii august 2020, portalul cu politică editorială pro-Kremlin Ehomd.info a publicat un articol în care relatează tendențios despre Acordul de Asociere dintre UE și Republica Moldova și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC/ în engleză DCFTA). Portalul critică Acordul de Asociere, aducând elogiul Rusiei, și afirmă că în cei șase ani de implementare a Acordului „țara noastră a avut doar de pierdut” și că „nu a fost observat niciun progres”. În realitate, datorită Acordului de Asociere, țara noastră beneficiază de regimul fără vize cu UE, iar în prezent, aproape 70% din exporturile moldovenești se îndreaptă către piața UE, comparativ cu 53% cât erau în anul 2014. Exporturile moldovenești spre UE au crescut cu 3,5 miliarde USD, iar comerțul cu UE a devenit mai echilibrat, fapt ce a adus locuri de muncă, investiții și venituri la buget.

Colaj: Stopfals.md

Afirmații fără substrat factologic

La 3 august 2020, [Ehomd.info](#) a publicat articolul „Что получила Молдова за 6 лет ассоциации с Евросоюзом?”, (în traducere: „Ce a primit Moldova în 6 ani de asociere cu Uniunea Europeană?”). Articolul a fost preluat de [Fondsk.ru](#), [Alfanews.md](#), [Pravdoryb.info](#). Dacă Ehomd.info se întreabă „ce a primit R. Moldova în cei șase ani de Asociere”, Fondsk.ru a mai adăugat câteva note tendențioase, afirmând în titlu că „Шесть лет с ЕС – только убытки для Молдовы” (în traducere „Șase ani cu UE – doar pierderi pentru Moldova”).

Statistica bate propaganda

Statisticile contrazic afirmațiile manipuloare din acest articol. Astfel, în „[Raportul Alternativ: 5 ani de implementare a Acordului de Asociere UE-Moldova \(2014-2019\) – Progrese, Constrângeri și Priorități](#)”, realizat de experții Centrului Analitic Independent „Expert-Grup” și ai Institutului pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), se spune că „UE a devenit principalul partener economic al țării. Aproximativ 70% din exporturile moldovenești sunt orientate pe piața UE, iar importurile reprezintă aproape 50%. Impactul net al exporturilor în UE este estimat la peste 367 de milioane de euro, contribuind la crearea a peste 15.000 de locuri de muncă și ajutând la creșterea cu 5% a veniturilor la Buget și cu 320 de milioane de euro a investițiilor în sectorul privat”.

Contactat de Stopfals.md, **Adrian Lupușor**, directorul Executiv al Expert-Grup, co-autor al raportului, susține că informațiile din articol sunt greu de crezut, întrucât lipsesc cifre și date oficiale care ar confirma afirmațiile relatate. Expertul a făcut și estimări, conducându-se de statistica oficială. „Conform datelor [BNS](#) pentru perioada septembrie 2014 până în august 2020, exporturile de bunuri ale RM spre UE au crescut cu circa 3.5 miliarde USD față de aceeași perioadă de până la semnarea Acordului de Asociere”.

Iulian Rusu, director executiv adjunct al Institutului pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), care analizează importanța DCFTA, menționează într-un video publicat cu ocazia celor șase ani de implementare, că Acordul de Asociere nu limitează relațiile comerciale dintre RM și alte state și oferă oportunități pentru extinderea relațiilor comerciale. „În prezent, datorită acestui Acord, aproape 70% din exporturile moldovenești se îndreaptă către piața UE, comparativ cu 53% în 2014. Doar în 2019, exporturile de produse agricole către piața UE au însumat 592 milioane dolari, ceea ce reprezintă în jur de 49% din totalul exporturilor agricole ale Republicii Moldova”, spune Iulian Rusu.

Iulian Rusu explică despre relațiile comerciale dintre UE și R. Moldova

Veaceslav Negruța: „Din cauza acțiunilor militare între Rusia și Ucraina, exporturile spre Rusia au fost riscante”

Portalul Stopfals.md a vorbit la acest subiect și cu **Veaceslav Negruța**, expert economic la Transparency International-Moldova. El spune că articolul publicat de Ehomd.info conține mai multe dezinformări și este scris în stilul propagandei pro-Kremlin. Acesta spune că Acordul de Asociere și Acordul de liber schimb au oferit noi posibilități de creștere, iar cazuri de închidere a afacerilor din cauza acestor acorduri nu au fost raportate.

Acordul de Asociere dintre RM și UE a fost semnat la 27 iunie 2014 la Bruxelles, Belgia, și implementat provizoriu din 1 septembrie 2014. Acordul a fost ratificat de Parlamentul R. Moldova la 2 iulie 2014 și de Parlamentul European la 13 noiembrie 2014.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

FALS: Unei femei i-a curs creierul pe nas după ce a fost testată pentru COVID-19

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 7 octombrie 2020)

La începutul lunii octombrie, mai multe portaluri din R. Moldova și România s-au inspirat de pe un site britanic care pune accent pe senzații și au publicat articole, în care se afirmă că unei femei din Statele Unite ale Americii (SUA) „i-a curs creierul pe nas” după un test de COVID-19. Articolul face trimitere la relatarea medicului otorinolaringolog de origine americană Jarrett Walsh, care povestește că o pacientă, care anterior a suferit o intervenție medicală de extragere a polipilor nazali, a avut scurgeri de lichid cefalorahidian. Portalurile au scos informația din context, nu au menționat că femeia avea probleme respiratorii și s-au întrecut în titluri senzaționaliste.

Colaj: Stopfals.md

La 1 octombrie, pe pagina web a departamentului [JAMA Otolaryngology – Head & Neck Surgery](#) din cadrul spitalului Universității Iowa din SUA, medicul Jarrett Walsh a descris primul caz de scurgere de lichid cefalorahidian la o pacientă, după testarea nazală pentru COVID-19. În articol se povestește despre o femeie de 40 de ani care s-a adresat la medic cu simptome de rinoree unilaterală (scurgere nazală abundentă), gust metalic, cefalee, rigiditate a gâtului și sensibilitate la lumină. „Pacienta a făcut recent testul nazal COVID-19 înaintea unei intervenții chirurgicale de hernie. Istoria medicală a pacientei a arătat că anterior ea a suferit de hipertensiune intracraniană, iar cu 20 de ani în urmă i-au fost îndepărtați polipii nazali (*tumoare benignă care se formează pe mucoasă*)”, se spune în acea publicație.

Traducere eronată, titluri de senzație

Mai multe portaluri au publicat articole cu titluri senzaționaliste și panicarde despre acest caz, anunțând că „pacientei i-a curs creierul pe nas”, fără a explica contextul și istoria medicală a pacientei. Sursa primară a fost o publicație britanică din categoria „yellow press” („presă galbenă” – termen utilizat în lume pentru presa tabloidizată, neprofesionistă, bazată pe scandaluri sau senzaționalism). Este vorba de [Thesun.co.uk](#) care a titrat: „BRAIN BUSTER Coronavirus swab test poked so far up woman’s nose it caused her brain to LEAK” (în traducere: „SPARGEREA CREIERULUI Tamponul pentru testul coronavirus a fost băgat atât de mult în nasul unei femei, încât a cauzat SCURGEREA creierului”). Ulterior, articolul a fost preluat și publicat pe mai multe portaluri din R. Moldova și România. Portalul [Telegraph.md](#), de exemplu, în articolul „I-a curs pur și simplu creierul pe nas după un test de coronavirus. Ce se întâmplase cu o femeie din SUA”, a scris că „o femeie care a fost testată pentru coronavirus a dezvoltat o reacție complet neobișnuită: lichidul din creier a început să-i curgă pe nas, suferind complicații. Testul folosit în cazul femeii a fost cel clasic, cu un bețișor steril introdus în nasul pacientei”. Informația a fost publicată și pe [Newsin.md](#). Portalul [Jurnal.md](#) a citat site-ul [Descopera.ro](#) și a anunțat că „Unei femei a început să îi curgă lichidul din creier pe nas după ce a fost testată pentru COVID-19” (ulterior, știrea a fost ștearsă de pe [Jurnal.md](#)). Un articol similar a fost publicat și pe [Stirileprotv.ro](#), cu titlul „Unei femei din SUA i-a curs lichid din creier după un test de Covid-19”.

Deși în textul inițial al medicului otorinolaringolog scrie că pacienta, căreia i-au fost prelevate probe din nas pentru testul COVID-19, avea probleme respiratorii serioase, jurnaliștii nu au tradus corect și complet informația și au trunchiat mesajul, lăsând să se înțeleagă că în momentul recoltării femeii „i-a curs creierul pe nas”. Prin titluri senzaționaliste care se pun pentru a acumula cât mai multe vizualizări, portalurile nu au făcut decât să distorsioneze realitatea și să amplifice și mai mult panica în societate. Mulți utilizatori de Internet au scris comentarii critice față de metoda de prelevare a testului nazal pentru

depistarea COVID-19 și au invocat diferite teorii ale conspirației. Alții însă și-au dat seama că titlul este înșelător, iar traducerea constatărilor medicului este greșită și selectivă.

Jarrett Walsh: „Probabilitatea ca acest lucru să se întâmple este extrem de rară”

Portalul Stopfals.md l-a contactat pe medicul **Jarrett Walsh**, autorul principal al lucrării publicate de JAMA Otolaryngology. Medicul a confirmat că pacienta a avut o scurgere de lichid cefalorahidian la prelevarea nazală a probelor pentru testul COVID-19. „Asta i s-a întâmplat pacientei deoarece avea un meningocel (*n.r.: tumoare a craniului dezvoltată din cauza herniei*) nedignosticat, din cauza căruia o porțiune a căptușelii creierului era deschisă către cavitatea nazală. Acest lucru s-a întâmplat probabil și din cauza hipertensiunii intracraniene nedignosticate anterior. Probabilitatea ca acest lucru să se întâmple cu un nas normal este extrem de rară”. Medicul afirmă că pacienții care au suferit intervenții chirurgicale la nas (când osul de la baza craniului, adică acoperișul nasului, a fost îndepărtat și s-a făcut refacerea cu țesut moale) sunt în grupul de risc, iar pentru ei este recomandată o altă tehnică de prelevare a testului COVID-19, nu metoda nazală.

Am întrebat-o și pe doctora **Mariana Zapuhliș**, specialistă în domeniul otorinolaringologiei (ramură a medicinei care studiază anatomia, fiziologia și patologia urechii, a nasului și a laringelui) dacă prelevarea unui test nazal poate afecta creierul. „Unui om sănătos nu i se poate întâmpla acest lucru, categoric. Ca să ajungi cu bețișorul la creier trebuie să mergi în sus, dar nici așa nu-l poți atinge. Dacă testul este prelevat corect, bețișorul se îndreaptă în jos, cum merge „podeaua” nasului”, a concluzionat **doamna Zapuhliș**.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

STOPFALS.MD

Mandatul de patru ani al lui Igor Dodon: ajutoare din Vest, laude pentru Est

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 14 octombrie 2020)

Pe toată durata mandatului său de președinte, Igor Dodon a transmis cu regularitate mesaje de laudă și de mulțumire pentru Federația Rusă, în multe cazuri dezinformând prin date și cifre scoase din context și interpretate tendențios. Pandemia provocată de COVID-19 la fel este folosită de Igor Dodon și PSRM pentru elogierea Federației Ruse și a altor „state prietene”, cum ar fi Turcia sau China, în contrast cu Uniunea Europeană și alți parteneri strategici ai Republicii Moldova care sunt prezentați de oficiali în lumină negativă.

Pandemia de COVID-19 ca pretext de propagandă și promovare politică

10.06.24.09.2020

АРГУМЕНТЫ И ФАКТЫ В МОЛДОВЕ

«Старый друг лучше двух новых»: Додон – о помощи России в период пандемии (ВИДЕО)

Captură foto

Astfel, în perioada când mai multe state europene, SUA și organizațiile internaționale și-au mobilizat eforturile, oferind Moldovei asistență financiară și materială substanțială pentru a face față crizei provocate de COVID-19, unii deputați socialiști și presa afiliată au diminuat ajutorul acestora, în schimb au mediatizat intens ajutoarele mai puțin consistente oferite de Rusia, China și Turcia. Bunăoară, deputatul socialist Bogdan Țirdea a promovat mai multe informații false în emisiunea sa de autor „На самом деле” (în traducere: „În realitate”) de la postul pro-PSRM NTV Moldova din aprilie

2020 (minutul 6:11): „Europa ne-a dat 140 de milioane de euro pentru lupta cu ciuma. Unde sunt banii, ticăloșilor? Vreau să întreb cetățenii: Voi acest ajutor l-ați văzut? Nici eu nu l-am văzut. Eu am văzut ajutorul Chinei și al Rusiei: măști, teste, respiratoare. De fapt, Uniunea Europeană ne-a dat zero lei”.

În aceeași perioadă, site-urile pro-Kremlin au distribuit intens dezinformări că R. Moldova a fost abandonată în fața pandemiei de partenerii strategici din Vest, în schimb Rusia și China ne ajută.

Iar la 24 septembrie 2020, portalul Aif.md, deținut de deputatul socialist Corneliu Furculiță, a publicat articolul «Старый друг лучше двух новых»: Додон – о помощи России в период пандемии (în traducere: „Un prieten vechi este mai bun decât doi noi”: Dodon - despre ajutorul Rusiei în timpul pandemiei”). În text se face referire la o declarație a lui Igor Dodon pentru postul de televiziune «МИР 24» din Rusia.

Asistență în contextul pandemiei, oferită de UE și statele membre UE în valoare de circa 100 milioane de lei

Afirmațiile lui Igor Dodon și ale altor reprezentanți PSRM despre ajutoare pentru combaterea COVID-19 nu corespund adevărului și sunt prezentate speculativ în scop politic și electoral. În timpul pandemiei, atât UE și țările membre, SUA și alți parteneri de dezvoltare au oferit donații generoase Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea infecției de COVID-19. Portalul Stopfals.md a analizat informațiile din datele deschise

privind ajutoarele oferite țării noastre de la începutul pandemiei până la **11 octombrie 2020**. Cifrele vorbesc de la sine.

Asfel, potrivit datelor disponibile pe site-ul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, actualizate la data de **11 octombrie 2020**, în contextul pandemiei de COVID-19, **Uniunea Europeană** a oferit țării noastre asistență medicală de peste **25.000.000 de lei**, ajutorul constând în echipamente de protecție. Cu donații generoase au venit și țările membre UE: **România, Germania, Franța, Polonia, Bulgaria, Lituania, Ungaria, Malta**. În total, doar asistența directă, oferită de UE și țările membre UE depășește **98.800.000 de lei**.

2,2 milioane de dolari din partea SUA

În martie 2020, Guvernul SUA a alocat, prin intermediul USAID, 1,2 milioane de dolari SUA pentru a opri răspândirea COVID-19 în Moldova. Aceste fonduri au fost direcționate către reprezentanțele din Moldova ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) și UNICEF. Iar în mai, Guvernul SUA, prin intermediul USAID, a alocat adițional, un milion de dolari. Astfel, până în prezent, USAID a acordat aproape 2,2 milioane de dolari SUA pentru medicina urgentă din Moldova, în lupta cu COVID-19.

Kituri și teste de la ruși în valoare de 1.450.000 de lei

Datele Ministerului Sănătății arată că, în contextul pandemiei de COVID-19, Guvernul Federației Ruse a oferit țării noastre, în luna mai 2020, un ajutor în valoare de circa **1.450.000 de lei**. Asistența constă în kituri de detecție ARN SARS-Cov-2019 și teste pentru depistarea COVID-19 (PCR), acestea fiind oferite Agenției Naționale pentru Sănătate Publică.

Totodată, R. Moldova a beneficiat și de ajutoare oferite de guvernele **Chinei, Azerbaidjanului, Turciei și Statului Qatar**, în valoare totală de peste **19.000.000 de lei**.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

LARICS.RO

LARICS.RO

Alegerile din Republica Moldova sub lupa propagandei pro-Kremlin. Top falsuri televizate

AUTOR: NICOLAE ȚÎBRIGAN
(publicat la 13 noiembrie 2020)

Ultimele falsuri ale propagandei pro-Kremlin referitoare la alegerile prezidențiale din Republica Moldova au fost lansate exact în ultima săptămână de campanie. În acest scop, a fost mobilizată „artileria grea” din mass-media rusă, acestea fiind posturile de televiziune „Pervii kanal” și NTV.

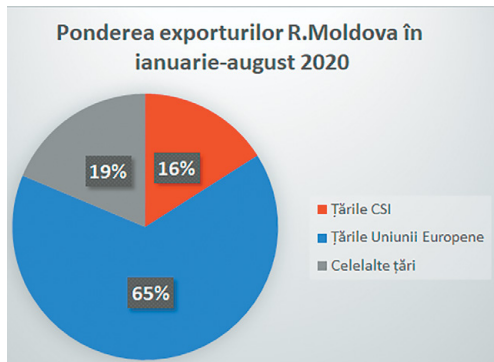
В Молдавии готовятся ко второму туру президентских выборов

Captură foto

Pe 8 noiembrie 2020, postul de televiziune „Pervii kanal” din Rusia dedică un reportaj special de 5 minute alegerilor prezidențiale de la noi, cu acest șapou: „Zi fără alegeri astăzi în R. Moldova”. În material se pune accent pe faptul că niciunul dintre candidați n-a reușit să obțină o victorie din primul tur (cum elogios anunța Igor Dodon în Etulia), mai cu seamă candidata pro-europeană Maia Sandu, „adepta a ceea ce se mai numește alegerea europeană”. Astfel, chiar de la început, telespectatorului i se induce ideea falsă că opțiunea pro-europeană nu s-ar bucura de popularitate în R. Moldova.

Autorii reportajului compară alegerile președintelui Moldovei cu cele din SUA – două sisteme democratice total distincte. Chit că în R. Moldova nu avem un sistem bipartid, iar candidatul plasat pe locul trei, Renato Usatii, nu a acumulat un scor de neglijat (16,9%) în primul tur.

Pe lângă asta, autorii au precizat că în calitate de prim-ministră Maia Sandu n-a găsit timp să întreprindă o vizită la Moscova, „în pofida faptului că e evident unde e piața de desfacere a R. Moldova”. Însă statistica spune altceva. Potrivit ultimelor date actualizate privind comerțul exterior al R. Moldova, disponibile pe [site-ul Biroului Național de Statistică \(BNS\)](#), în primele opt luni ale anului în curs, Rusiei i-au revenit doar 9,75% (150,6 milioane de dolari) din totalul exporturilor moldovenești, iar României – 27,55% (414 milioane de dolari).

Exporturile moldovenești în UE s-au ridicat la aproape 65% (peste 1 miliard de dolari) - o pondere similară cu cea a anului trecut.

Sursele din reportaj – persoane apropiate lui Igor Dodon

În cadrul reportajului, **Alexandr Odintov**, consilier socialist în Consiliul Municipal Chișinău, a repetat falsul despre eliminarea limbii ruse din școli în perioada când Maia Sandu era ministru a Educației: „Acum, pe timp de campanie, declară că va respecta drepturile rușilor. Dar Maia Sandu, pe când era ministru al Educației, a exclus limba rusă din lista disciplinelor obligatorii de predare în școlile din R. Moldova, transformând limba rusă într-o limbă străină”. Este doar unul din falsurile lansate și de către Igor Dodon la [briefingul de presă](#) din 3 noiembrie, toate demontate de portalul **Stopfals.md**. Or, limba rusă nu a fost scoasă din curricula școlară, ci doar i s-a schimbat statutul din limbă de predare obligatorie într-o disciplină opțională, odată cu adoptarea [Codul Educației](#) în anul 2014. De altfel, eliminarea limbii ruse ar încălca articolul 13, alineat 2 din [Constituția Republicii Moldova](#): „Statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării”.

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul [Stopfals.md](#)*)

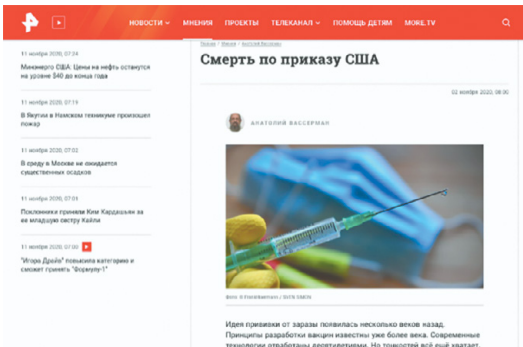

STOPFAKE.ORG (UCRAINA)

FALS: Ucraina, „cobaiul” SUA pentru testarea vaccinurilor

(Publicat la 14 noiembrie 2020)

Ucraina, într-adevăr, a avut solicitări din partea producătorilor europeni pentru efectuarea unor studii clinice asupra vaccinului anti-COVID-19. Totuși, testările vor fi efectuate benevol, fără a impune persoanele să participe. În plus, vaccinarea focus-grupului va începe abia când preparatul european își va demonstra inofensivitatea.

Captură foto

După anul 2014, SUA „au transformat” ucrainenii în „cobai” – titra mass-media din Rusia, comentând știrea care anunța că Ucraina a avut o solicitare pentru efectuarea etapei a treia de testare a vaccinului anti-COVID-19. Analizii ruși afirmă că producătorii americani ai vaccinului ar avea intenția să „efectueze testările” asupra locuitorilor din Ucraina practic cu forța. „Nici vorbă de careva siguranță pentru Ucraina, or, asupra cetățenilor săi vor fi efectuate teste care să demonstreze inofensivitatea noului remediu pentru patronii

occidentali”, concluzionau mediile rusești.

Articole cu caracter manipulator la această temă au difuzat mai multe instituții media rusești, printre care [Ren.tv](#), [NewsFront](#), [Народный корреспондент](#) și [alte](#).

Știrea despre participarea Ucrainei la efectuarea studiilor clinice asupra vaccinului european a apărut încă la mijlocul lunii octombrie, mediile rusești însă au remarcat-o abia peste câteva săptămâni. După anunțul făcut de reprezentanții Ministerului Sănătății din Ucraina, „experții” ruși au declarat

că Ucraina s-ar „transforma într-un cobai” pentru țările occidentale. Însă efectuarea unor studii clinice asupra preparatelor medicale cu participarea voluntarilor este o practică mondială obișnuită care nu are nimic în comun cu anumite „teste conspiraționiste asupra ucrainenilor”. Deseori, studiile clinice asupra unor preparate noi sunt împărțite în trei etape. În cadrul primei etape, vaccinul testat este administrat unor grupe mici de persoane. În cadrul celei de a doua etape, studiile clinice iau amploare, vaccinul fiind administrat unor grupuri de voluntari care se disting prin aceleași caracteristici ca și viitorii pacienți (bunăoară, pot fi grupuri împărțite pe categorii de vârstă și în funcție de starea sănătății fizice).

De când a început să se răspândească COVID-19, peste tot în lume au fost desfășurate sau se desfășoară în prezent peste 250 de studii clinice asupra vaccinilor împotriva noii tulpini de coronavirus. În testarea preparatelor medicale sunt implicate aproape toate țările UE, Japonia, Canada, Australia, Noua Zeelandă, SUA și alte state, iată de ce și Ucraina și-a anunțat disponibilitatea de a se alătura studiilor clinice.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfake.org)

‘1001 note’ despre Soros. Povestea dezinformărilor în R. Moldova

AUTOR: ILIE GULCA
 (publicat la 26 noiembrie 2020)

Alegerile prezidențiale din R. Moldova, recent încheiate, au ocazionat o sarabandă de teorii conspiraționiste, care au țintit către Maia Sandu și presupusul ei susținător, George Soros.

Sursele media pro-Kremlin de la Chișinău și deputații formațiunii pro-ruse Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) și-au intensificat acțiunile în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din Republica Moldova pentru a insufla alegătorilor o asociere strânsă între candidatul prooccidental Maia Sandu și pretinsul finanțator al coronavirusului și arhitect al „revoluțiilor colorate”, George Soros.

La începutul pandemiei de COVID-19, media pro-Kremlin a colportat narațiunea despre implicarea miliardarului și filantropului american George Soros în declanșarea crizei globale de sănătate publică. Oricum, unul dintre principalele narative de dezinformare ale Kremlinului, este că miliardarii americani Bill Gates și George Soros ar finanța coronavirusul, virusul fiind considerat drept armă a lumii occidentale, prin intermediul căruia s-ar intenționa obținerea controlului asupra populației mondiale.

Un sondaj destul de recent realizat de comunitatea Watchdog.md în Republica Moldova arată că 42% din respondenți cred că virusul a fost creat de către Bill Gates sau alți bogătași pentru a impune vaccinarea și pentru a institui un control asupra numărului de oameni de pe planetă.

Media conectate la Kremlin au susținut, în paralel, că grupurile de reflecție din întreaga lume sprijinite de George Soros ar avea o agendă ascunsă prin care urmăresc promovarea migrației masive în statele

occidentale, a manifestațiilor din Europa Centrală, Europa de Sud-Est, precum și a „acțiunilor subversive” din spațiul post-sovietic.

Presa controlată de autoritățile de la Moscova, de asemenea, l-a acuzat pe George Soros că ar folosi pandemia de coronavirus drept oportunitate pentru debarcarea regimurilor dictatoriale din întreaga lume și declanșarea „revoluțiilor colorate” în jurul Rusiei.

Propaganda susținută de Kremlin afirmă totodată că protestele din Georgia, Ucraina, Moldova, Belarus au în spate tehnici politice pe care SUA le utilizează în fostele state sovietice. Acest laitmotiv subliniază, deja tradițional, că „revoluțiile colorate” sunt îndreptate împotriva Rusiei și a influenței rusești în zona postsovietică.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Sinopsis.info.ro)

Pandemie informațională pe rețelele de socializare: Tratament „miraculos” anti-COVID cu urină de cămilă și lămâi

AUTOARE: VIOLETA COLESNIC
(publicat la 29 noiembrie 2020)

Facebook, Twitter, Telegram, Instagram, au fost principalele surse folosite pentru răspândirea falsurilor legate de COVID-19. De la izbucnirea pandemiei, utilizatorii rețelelor sociale au distribuit la greu postări sau preținse articole cu scopul de a șoca și manipula – articole despre morți, originea virusului, metode de tratament sau teorii conspiraționiste halucinante. Aceste falsuri au dăunat enorm, având un impact extrem de negativ asupra sănătății publice. Din cauza acestor intervenții asupra subconștientului oamenilor, vigilența acestora a slăbit, mulți ignorând măsurile sanitare.

Captură foto

În paralel cu pandemia de COVID-19, pe rețelele sociale s-a extins o pandemie „informațională” – pentru a părea credibil, promotorii teoriilor halucinante utilizau jumătăți de adevăr, făcând aproape imposibilă deosebirea dintre fals și adevăr. Omul așa este construit – pune la îndoială doar prima știre citită despre un element șocant. Dar pe măsură ce îi apare tot mai des în feed sau pe ecranul telefonului aceeași știre din alte surse – începe să o creadă. Anume astfel au „lucrat” promotorii falsurilor – au creat rețele de multiplicare a falsurilor, le-au împachetat în jumătăți de adevăr și le-au turnat în mințile oamenilor.

INFOCRESTIN.COM

Începe CIPAREA populației în octombrie 2020! - Stiri Crestine |
Info Crestin | Actualitate Crestina Online

Captură foto

Iată de ce, aceeași „informație spectaculoasă” am găsit-o distribuită concertat, iar pe măsură ce începeau să o creadă – oamenii (victime) o diseminau singuri mai departe, încercând chiar să respingă criticile jurnaliștilor de bună credință, care încercau să oprească aceste campanii masive de intoxicare.

Rețelele sociale sunt și cele mai accesibile căi de a ajunge la oameni fără a suporta costuri. Oricine poate să-și exprime părerea, de exemplu, despre proveniența virusului fără a fi obligat să prezinte și dovezi. Pe rețelele sociale oricine poate răspândi minciuni, iar masele pot fi ușor manipulate.

Din categoria predominantă au făcut parte zvonurile, legate de boala COVID-19 și anume transmiterea, mortalitatea, intervențiile de prevenire a infectării, măsurile de control și carantină. Vorbim despre circulatele „recomandări” de a consuma usturoi, menținerea gâtului umed, pulverizarea corpului cu clor sau vitaminele B și D. Unele rapoarte s-au focalizat pe ”așa-zisele” tratamente precum soluțiile minerale „miraculoase” care constau în amestecul soluției de clorid de sodiu cu acid citric sau consumul de clor și alcool era prezentat ca și remediu pentru imunitate.

Alte zvonuri recomandau consumul ceaiului, a excrementelor și urinei de vaci, a urinei de cămile cu lămâie verde și consumul de plante medicinale.

(*Articolul integral poate fi citit pe portalul [Report.md](#)*)

STOPFALS.MD

FALS: Masca favorizează apariția cancerului pulmonar

AUTOARE: MARIANA JACOT
(publicat la 27 decembrie 2020)

Mai multe site-uri din R. Moldova și România, unele cu profil religios și anti-vaccin, au publicat articole panicarde în care afirmă că măștile de protecție sau cele chirurgicale ar fi sterilizate cu o soluție cancerigenă și ar conține teflon, un material plastic rezistent la mediul acid care, de asemenea, ar provoca cancer la plămâni. Potrivit medicilor, această informație este falsă și nu există cercetări medicale care ar confirma că utilizarea măștilor duce la apariția cancerului pulmonar.

Pe 16 decembrie 2020, site-ul Stiri-net.com a publicat un articol intitulat „[Masca favorizează apariția cancerului pulmonar](#)”. Textul fără semnătură și care nu face referire la surse oficiale a fost semnalat pe platforma Semnale.stopfals.md, lansată recent de portalul Stopfals.md.

Informații false și mesaje trunchiate, preluate de site-uri religioase și anti-vaccin

La verificarea semnalului venit de la cititori, Stopfals.md a constatat că articole similare au fost publicate anterior și de alte site-uri din România și R. Moldova, unele cu profil religios și anti-vaccin: Ortodoxinfo.ro, Flux.md, Jurnalul-patriot.ro, Eufrosin.wordpress.com, Stirinews.com și altele.

Oxidul de etilenă este folosit, cel mai des, pentru sterilizarea dispozitivelor medicale

Oxidul de etilenă este folosit pe larg în medicină la sterilizarea echipamentului medical.

Medic pneumolog: „Masca nu poate cauza cancer pulmonar”

Afirmațiile că teflonul din măști ar favoriza apariția cancerului la fel sunt false. Teflonul (politetrafluoretilenă) este un material de plastic utilizat la fabricarea țesăturilor rezistente la foc și la acizi. Unele măști într-adevăr conțin și politetrafluoretilenă (PTFE), însă această substanță nu provoacă nici un fel de boală oncologică. O confirmă și specialiștii în domeniu.

Alexandru Corlăteanu, conferențiar universitar la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie (USMF) „Nicolae Testemițanu”, disciplina pneumologie și alergologie, dezmente falsul că măștile provoacă cancer pulmonar: „În ultima perioadă, sunt tot mai multe falsuri despre mască. Măștile au apărut mai demult, nu odată cu pandemia de COVID-19. Nu există niciun studiu care ar dovedi că masca poate favoriza dezvoltarea cancerului pulmonar sau poate cauza hipoxie. Cea mai frecventă cauză a cancerului pulmonar este fumatul, destul de răspândit în R. Moldova. Un alt factor este poluarea aerului, factorii genetici la fel sunt importanți”. Medicul le recomandă tuturor să se informeze din surse sigure și să nu creadă informațiilor despre domeniul medical care nu sunt bazate pe studii științifice, publicate de reviste de specialitate.

Măștile ne protejează împotriva coronavirusului

Aliona Serbulenco, doctoră conferențiară universitară la USMF „Nicolae Testemițanu”, fostă viceministră a sănătății, la fel îi încurajează pe oameni să nu creadă în miturile că măștile ar fi periculoase pentru sănătate. Ea confirmă că în R. Moldova măștile nu se sterilizează cu substanțe chimice periculoase și le recomandă tuturor să poarte măști, pentru că doar așa putem preveni infecția de COVID-19. „Vă pot spune cu certitudine că măștile care se vând la noi în ambalaj special nu se sterilizează suplimentar. Îmi pare foarte rău că într-o perioadă critică pentru întreaga omenire, când ne confruntăm cu un dușman invizibil și anume noul coronavirus, miturile și fake news-urile sunt în top și nu toți oamenii urmează recomandările medicilor”, spune Aliona Serbulenco. Ea atenționează că masca trebuie să acopere gura și nasul și trebuie schimbată peste fiecare cel mult patru ore.

(Articolul integral poate fi citit pe portalul Stopfals.md)

STOP
FALS20 DE FALSURI
ALE ANULUI 2020

1

FALS: Ambasadorul SUA a fost evacuat din Moldova la începutul pandemiei

11

FALS: Mai mulți ucraineni au decedat după ce li s-a administrat un vaccin american împotriva coronavirusului

2

FALS: Pe timp de pandemie, forțele americane și NATO au invadat Europa

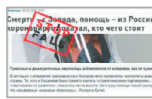
12

FALS: Banca Mondială a finanțat un proiect care prevede închiderea spitalelor

3

FALS: Virusul mortal a venit în Moldova din Occident, iar ajutoarele – din Rusia și China

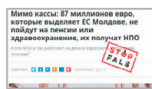
13

FALS: Maia Sandu vrea să le vândă străinilor pământurile moldovenești

4

FALS: Cele 87 de milioane de euro acordate de UE în contextul crizei COVID-19 se duc la ONG-uri

14

FALS: Șase ani cu UE – doar pierderi pentru Moldova

5

FALS: Tehnologia 5G a provocat răspândirea noului coronavirus, iar în Moldova sunt instalate antene 5G

15

FALS: Unei femei i-a curs creierul pe nas după ce a fost testată pentru COVID-19

6

FALS: Termometrul non-contact și termoscannerul „marchează” oamenii

16

FALS: Maia Sandu a participat la furtul miliardului, a lichidat școlile, spitalele, primăriile și a eliminat limba rusă din școli

7

FALS: PSRM este singurul partid care a donat subvențiile de la stat pentru lupta cu COVID-19

17

FALS: Spitalele din România și R. Moldova testează medicamente pe pacienți, fără să-i anunțe

8

FALS: Oamenii sunt plătiți ca să confirme că rudele lor au murit de coronavirus

18

FALS: Vaccinul americano german Pfizer-BioNTech cauzează moartea

9

FALS: În ultimii ani, nici un reprezentant al ONG-urilor în domeniul drepturilor omului nu a fost în penitenciare

19

FALS: Maia Sandu cere retragerea pacificatorilor din regiunea transnistreană și se pregătește de război

10

FALS: Utilizarea măștilor provoacă hipoxie

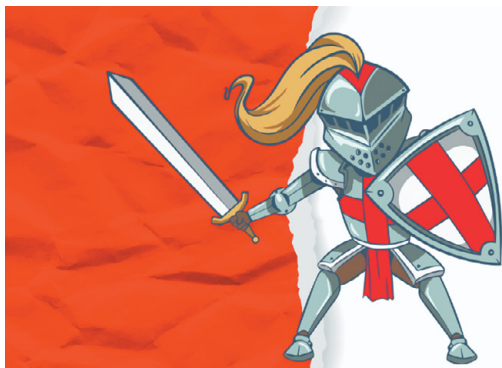
20

FALS: Masca favorizează apariția cancerului pulmonar

API

AI GRIJĂ DE UNDE TE INFORMEZI, ALEGE SURSE CREDIBILE!
Campania împotriva informației false și tendențioase STOP FALS! www.stopfals.md

AI DEPISTAT UN FALS
ÎN MASS-MEDIA SAU
PE REȚELELE SOCIALE?

Semnaleză-L aici!

Semnalați falsurile pe **Semnale.stopfals.md!**

AUTOARE: LILIA ZAHARIA,
coordonatoare editorial API/Stopfals.md

Portalul Stopfals.md a lansat platforma online [Semnale.stopfals.md](https://semnale.stopfals.md), prin intermediul căreia consumatorii pot semnala știrile false și alte informații care nu corespund adevărului din mass-media sau de pe rețelele sociale. Astfel, oamenii pot expedia link-ul cu informația pe care o consideră falsă, iar jurnaliștii portalului Stopfals.md le vor analiza și, eventual, vor realiza articole de dezmințire a falsurilor.

Platforma **Semnale.stopfals.md** are două versiuni lingvistice, în română și rusă, și poate fi accesată direct sau de pe portalul Stopfals.md. Cititorii care vor dori să semnaleze o dezinformare trebuie să completeze un mic formular și să transmită linkul direct sau altă dovadă a publicării informației pe care o consideră falsă. Jurnaliștii Asociației Presei Independente (API) și ai portalului Stopfals.md vor analiza semnalele, înainte de a le valida. Falsurile raportate și validate vor fi publicate pe **Semnale.stopfals.md** la diferite rubrici, în funcție de tema semnalului. În unele cazuri, semnalele vor fi documentate suplimentar, iar pe portalul Stopfals.md vor fi publicate articole de dezmințire, cu precizarea că falsul a fost semnalat de cititori. Pe aceeași platformă pot fi văzute toate dezinformările raportate, dar și un clasament al consumatorilor care au semnalat falsuri, intitulat Top „Gardienii Adevărului”.

API și echipa portalului Stopfals.md vă îndeamnă să vă implicați în lupta cu fenomenul știrilor false și să semnalați dezinformările din mass-media și de pe rețele sociale.

Să curățăm spațiul informațional împreună!